

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 17.7.2006
KOM(2006) 398 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**Integreret forebyggelse og bekæmpelse af kemisk forurening af overfladevand i Den
Europæiske Union**

{SEK(2006) 947}
{KOM(2006) 397 endelig }

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA- PARLAMENTET

Integreret forebyggelse og bekæmpelse af kemisk forurening af overfladevand i Den Europæiske Union

(EØS-relevant tekst)

1. MEDDELELSENS FORMÅL

1.1. Indledning

Vandrammedirektivet (VRD),¹ som blev vedtaget i 2000, indførte en ny ordning for forebyggelse og bekæmpelse af kemisk forurening af overfladevand og grundvand. VRD pålægger også Kommissionen at fremsætte særlige forslag om prioriterede stoffer i overfladevand.

Der findes mange forureningsmulige stoffer, som kan forringe vandkvaliteten i floder, søer, kystfarvande og i havet. Vandforurening kan skyldes organisk stof, næringsstoffer og et stort antal kemiske stoffer, der enten fremstilles til bestemte formål (som f.eks. pesticider), eller dannes utilsigtet under produktionsprocesserne (f.eks. de polycykliske aromatiske karbonhydrider, der opstår ved forbrændingsprocesser). Der findes tusindvis af individuelle sporbare stoffer i vort ferskvand, og mange af dem vil til slut nå ud i havet.

Det er blevet påvist, at der er et begrænset antal forurenende kemiske stoffer, som volder særlige problemer for overfladevandet i hele EU på grund af deres udbredte anvendelse og den store koncentration af dem i floder, søer og kystfarvande. Disse stoffer benævnes "prioriterede stoffer"². Der findes også et begrænset antal "prioriterede farlige stoffer", som kræver strengere miljømæssige målsætninger på grund af deres store persistens, bioakkumulation og giftighed. Foruden de prioriterede stoffer skal medlemsstaterne påvise andre forurenende kemiske stoffer, som vanskeliggør realiseringen af VRD's mål.

Behandlingen af kemisk forurening af overfladevand indgår i en omfattende strategi, som blev opstillet i 1970'erne. VRD inddrager og ajourfører denne langsigtede politik og danner således et integreret, fleksibelt og moderne værn mod de vedholdende trusler fra store koncentrationer af kemiske stoffer i EU's vandområder.

¹ Direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1) senest ændret ved beslutning 2455/2001/EF af 20. november 2001 om vedtagelse af en liste over prioriterede stoffer inden for vandpolitik (EFT L 331 af 15.12.2001, s. 1).

² VRD, artikel 16: 33 individuelle prioriterede stoffer eller stofgrupper blev udvalgt til den første liste over prioriterede stoffer, som blev vedtaget ved beslutning 2455/2001/EF (se fodnote 1). Flere oplysninger om prioritetsopstillingens metode og resultater findes i http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-dangersub/pri_substances.htm

Denne meddelelse, som ledsages af et forslag til et direktiv om miljøkvalitetsstandarder inden for vandpolitik³, gør rede for det bredere idegrundlag og for tankegangen bag den fremgangsmåde, Kommissionen har valgt.

1.2. Hvori består det bredere idegrundlag?

Når kemikalier udvindes, fremstilles eller forarbejdes kan der forekomme emissioner, udledninger eller udslip i luften, vandet eller jorden. Bortskaffelse af affaldsmateriale fra disse aktiviteter kan tilføre miljøet stof. Direkte udledninger i vand fra miner eller fabrikker er en indlysende årsag til forurening. Mindre oplagte årsager er stoffer, der aflejres fra atmosfæren. Når først et stof er på markedet, kan det benyttes i fremstillingsprocesserne for forbrugsvarer, og der kan opstå udledninger, emissioner og udslip i miljøet. Når produkterne benyttes (f.eks. vaske- og rengøringsmidler, pesticider, byggematerialer), sker der flere udslip. Når materialerne til slut bortskaffes som fast eller flydende affald, kan der ske yderligere udslip.

Foranstaltninger for forebyggelse og bekæmpelse af kemisk vandforurening må tage hensyn til disse forskellige forureningsveje. Emissions- og proceskontrol kan begrænse udslippene under kemikaliernes fremstilling og senere indarbejdelse i andre produkter. Begrænsninger for salg og anvendelse af kemikalier, herunder tilladelses- og godkendelsesprocedurer, kan yderligere begrænse mulighederne for miljøforurening. Endelig er foranstaltninger for affaldsbehandling og affaldsbortskaffelse også effektive, når det drejer sig om at begrænse forureningen.

De foranstaltninger, der omtales i det foregående, drejer sig om at begrænse eller kontrollere udledninger, emissioner og udslip, men de udgør kun den ene side af sagen. Artikel 10 i VRD opstiller en "kombineret fremgangsmåde", som indebærer brug af miljøkvalitetsstandarder (MKS). På grundlag af oplysninger om et stofs mulige giftighed, persistens og bioakkumulation og oplysninger om, hvad der sker med kemikaliet i miljøet, kan der fastsættes tærskelkoncentrationer for at beskytte mennesker, flora og fauna. Når der er opstillet MKS for vand eller sedimenter eller plante- og dyrevæv, kan de benyttes som en udgangsværdi, hvormed vandøkosystemernes økologiske integritet kan sikres, eller sundheden kan beskyttes, når vandet skal udnyttes (f.eks. til badning eller udvinding af drikkevand).

Endelig skal kontrolforanstaltningerne og MKS, hvis de skal være effektive, være forbundet med et effektivt overvågningssystem, der kan sikre, at foranstaltningerne udføres, og at MKS-værdierne overholdes.

Dette idegrundlag omfatter alle typer vandforurening. De efterfølgende overvejelser drejer sig imidlertid udelukkende om de regler for prioriterede stoffer, der gælder for al forurening med kemiske stoffer, som har en negativ virkning på overfladevands kvalitet⁴. For andre forurenende stoffer (som næringsstoffer og organisk stof) findes

³ KOM(2006) 397 endelig.

⁴ Defineret som individuelle stoffer, der indgår i de grupper og familier, som er opført i punkt 1 til 9 i bilag VIII til VRD.

der regler i bestemte dele af Fællesskabets lovgivning (f.eks. direktivet om rensning af byspildevand⁵ og nitratdirektivet⁶).

1.3. Hvordan er kemisk forurening af overfladevand tidligere blevet reguleret?

I begyndelsen af 1970'erne kom der foruroligende rapporter om Rhinen og andre europæiske floder, som viste, at de var ramt af en omfattende kemisk forurening, der i nogle tilfælde medførte direkte fiskedød. Som modtræk vedtog Rådet et direktiv om udledning af farlige stoffer i vandmiljø (direktiv 76/464/EØF)⁷, der opstiller et ambitiøst program for forebyggelse og begrænsning af forurening med farlige stoffer. Forurenende kemiske stoffer blev grupperet i liste I-stoffer, der blev betragtet som særlig giftige, persistente og bioakkumulative og skulle reguleres af Fællesskabet, og de mindre problematiske liste II-stoffer, hvis regulering blev overladt til medlemsstaterne. I 1982 forelagde Kommissionen en liste over 132 foreslåede stoffer til liste I. I 1990 var der blevet fastsat emissionsgrænseværdier og kvalitetsstandarder for 18 af disse 132 stoffer i fem afledte direktiver⁸. Derefter indstillede Rådet vedtagelsen af regler for de øvrige stoffer, som Kommissionen havde foreslået⁹, idet det hævdede, at lovgivningsprocessen havde været langsom og ineffektiv. Rådet bad Kommissionen genoverveje sin politik i lyset af de igangværende drøftelser af en ny politik for integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IFBF).

IFBF-direktivet¹⁰ blev vedtaget i 1996. Det omfattede til en vis grad bestemmelserne i direktiv 76/464/EØF og fastholdt emissionsgrænseværdierne som minimumskrav. Men da IFBF-direktivet kun omfattede bestemte anlæg, indføjede Kommissionen de øvrige relevante bestemmelser fra direktiv 76/464/EØF i sit ændrede forslag til vandrammedirektivet¹¹.

I de 25 år, der er gået siden direktiv 76/464/EØF blev vedtaget, har Kommissionens Generaldirektorat for Miljø offentliggjort adskillige rapporter om dets gennemførelse¹². I det store og hele har denne politik fået en blandet vurdering af sin succes. Trods et klart og påviseligt held med at begrænse forureningen fra industrielle punktkilder har der været en række betydelige gennemførelsesproblemer¹³.

VRD, der bygger på tanken om integreret forureningsbekæmpelse, har overvundet disse hindringer og behandler nu den kemiske forurening på en mere helhedspræget,

⁵ Rådets direktiv 91/271/EØF (EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40).

⁶ Rådets direktiv 91/676/EØF (EFT L 375 af 31.12.1991, s. 1).

⁷ EFT L 129 af 18.5.1976, s. 23.

⁸ Direktiverne 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF (ændret ved direktiverne 88/347/EØF og 90/415/EØF).

⁹ KOM(90) 9 endelig af 8.2.1990 (ISBN 92-77-57387-2).

¹⁰ Direktiv 96/61/EF (EFT L 257 af 10.10.1996, s. 26).

¹¹ Se KOM(98) 76 endelig (EFT C 108 af 7.4.1998, s. 94) ændret ved KOM(97) 614 endelig (EFT C 16 af 20.1.1998, s. 14) og KOM(97) 49 endelig (EFT C 184 af 17.6.1997, s. 20).

¹² europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/library.htm

¹³ Den væsentligste hindring har været løsningsmodellen, der omfattede to fremgangsmåder, enten emissionsgrænseværdier eller miljømålsætninger. VRD indførte "den kombinerede fremgangsmåde", som bygger på disse to metoders stærke sider. Desuden manglede der klare gennemførelsesfrister og minimumstærskler for ubetydelig forurening. Endvidere var ansvarsfordelingen mellem Europa-Kommissionen og medlemsstaterne uklar. Nogle af disse problemer kunne have været løst med en gennemførelsesvejledning, men en sådan blev ikke givet på dette tidspunkt.

effektiv og differentieret måde. I det foreliggende direktivforslag foreslår Kommissionen, at de fem afledte direktiver også skal ophæves. Denne pakke vil dermed bidrage til at effektivisere og forenkle miljølovgivningen.

2. KOMMISSIONENS FORESLÅEDE FREMGANGSMÅDE

Den generelle fremgangsmåde i VRD skal omsættes til konkrete tiltag, der kan give svaret på følgende spørgsmål (jf. artikel 16).

- (1) Hvilke stoffer bør reguleres på fællesskabsplan?
- (2) Efter hvilke kriterier eller indikatorer (MKS) skal det kontrolleres, at VRD's målsætninger er blevet opfyldt?
- (3) Hvilke yderligere foranstaltninger skal træffes på fællesskabsplan for at opfylde disse målsætninger?

Som svar på det første spørgsmål blev der i 2001¹⁴ vedtaget en liste over 33 (grupper af) prioriterede stoffer, der skulle reguleres på EU-plan. Nogle af disse stoffer er yderst problematiske og er blevet erklæret for "prioriterede farlige stoffer", og for deres vedkommende er det VRD's målsætning at få emissioner, udledninger og udslip afviklet eller bragt til ophør inden 20 år.

Det vigtigste formål med det foreliggende direktivforslag er at give svaret på de to andre spørgsmål, dvs. at opstille harmoniserede miljøkvalitetsstandarder og at foreslå yderligere kontrolforanstaltninger.

Kommissionen begyndte at udarbejde dette forslag i 2001 under udstrakt anvendelse af samråd. Den vigtigste form for samråd var regelmæssige meningsudvekslinger med det rådgivende ekspertforum bestående af repræsentanter for medlemsstaterne og andre lande (Norge, Bulgarien og Rumænien) samt for industrien og de private organisationer. Desuden foretog Den Videnskabelige Komité for Toksicitet, Økotoksicitet og Miljø (VKTØM) en ekspertvurdering af forslaget til MKS. Endelig blev der ført skriftligt samråd om direktivforslaget fra juni til september 2004.

Som led i udarbejdelsen blev der foretaget to undersøgelser, som danner grundlaget for konsekvensanalysen¹⁵. Konsekvensanalysen opstillede tre hovedalternativer og en række underordnede alternativer:

Alternativ 1: Ikke at forelægge noget forslag og overlade reguleringen helt til medlemsstaterne.

Alternativ 2: Kun at forelægge et forslag om harmoniserede MKS og overlade opstillingen af yderligere kontrolforanstaltninger til medlemsstaterne.

Alternativ 3: At foreslå både MKS og yderligere emissionskontrolforanstaltninger på fællesskabsplan.

¹⁴ Se fodnote 1 og 2.

¹⁵ SEK(2006) 947.

De vil nu blive drøftet i nærmere enkeltheder.

2.1. Miljøkvalitetsstandarder

Miljøkvalitetsstandarder (MKS) er koncentrationer af forurenende stoffer, som af hensyn til sundheds- og miljøbeskyttelsen ikke bør overskrides. I forhold til vandrammedirektivet svarer MKS til miljømålsætningen ”god kemisk tilstand for overfladevand” og udgør dermed kriterier, hvorefter det kan bedømmes, om medlemsstaterne overholder bestemmelserne (se artikel 2, stk. 24).

På fællesskabsplan er der tidligere blevet fastsat MKS for vand (se afsnit 1.3). Desuden har de fleste medlemsstater opstillet en omfattende række MKS på nationalt, regionalt eller afvandingsområdeplan. På nuværende tidspunkt er der betydelige forskelle på de nationale miljøkvalitetsstandarder for prioriterede stoffer i EU. Det medfører forskellige beskyttelsesniveauer og forskellige betingelser for vandforbrugerne (f.eks. industrien) i de forskellige medlemsstater.

For Kommissionen er det væsentlige punkt, at opstillingen af MKS for prioriterede stoffer, der pr. definition er problematiske for hele EU, skal sikre, at direktivet gennemføres i overensstemmelse med de forpligtelser, lovgivningen pålægger, og at medlemsstaternes gennemførelse kan sammenlignes. Endvidere er der brug for et harmoniseret vurderingsgrundlag, især når det gælder internationale afvandingsområder. Desuden skal der ved opstilling af MKS tages hensyn til andre relevante politiske områder som kemikalier og pesticider, og det skal sikres, at risikovurderingerne stemmer overens.

Den bedste måde, hvorpå disse mål kan nås, er at harmonisere MKS for prioriterede stoffer på fællesskabsplan, dvs. at alternativ 1 - Intet forslag - blev forkastet.

2.2. Forureningsbekæmpelsesforanstaltninger

Foruden MKS skal Kommissionen ifølge VRD foreslå bekæmpelsesforanstaltninger for hele Fællesskabet for at få begrænset forureningen fra prioriterede stoffer eller få afviklet emissioner, udledninger og udslip af prioriterede farlige stoffer. Der findes allerede en lang række ordninger, fra produktkontrol (f.eks. begrænsninger for markedsføring og anvendelse) til proceskontrol (f.eks. den bedste disponible teknik, emissionsgrænseværdier) og økonomiske ordninger (f.eks. pesticidafgifter).

Allerede fra tiden før VRD findes der fællesskabslovgivning, som bidrager til opfyldelse af VRD-målsætningerne. Navnlig kemikalie- (herunder pesticider og biocider) og industriforureningspolitikken yder et værdifuldt bidrag. Desuden har Kommissionen siden 2000 fremsat talrige forslag og truffet adskillige beslutninger, som udgør forureningsbekæmpelsesforanstaltninger for enkelte prioriterede stoffer i overensstemmelse med VRD's artikel 16, stk. 6¹⁶. Endvidere vil den nuværende

¹⁶

F.eks. beslutningerne om at bestemte pesticider ikke skal medtages i bilag I til direktiv 91/414/EØF (se beslutning 2004/247/EF om simazin og 2004/248/ECF om atrazin) eller forslaget til et direktiv om mineaffald (KOM (2003) 319 endelig udg.) eller forslagene om begrænset markedsføring og anvendelse i henhold til direktiv 76/769/EØF (f.eks. pentachlordiphenylæter eller trichlorbenzen) eller kviksløvstrategien (KOM(2005) 20 endelig) eller POM-forordningen, (EØF) nr. 850/2004.

gennemgang af kemikalielovgivningen¹⁷ betyde et væsentligt bidrag til opfyldelse af VRD's målsætninger. Al denne EU-lovgivning og hele denne EU-politik beskrives i nærmere enkeltheder i konsekvensanalysen.

Størstedelen af denne lovgivning er endnu ikke fuldstændigt gennemført. Det er derfor umuligt at afgøre, om VRD's målsætninger vil blive opfyldt med denne politiks gennemførelse, eller om der stadig vil være mangler, som kræver Fællesskabets indsats.

Dette problem blev også påpeget i forbindelse med undersøgelsen af de forskellige alternativers socioøkonomiske virkninger. I forbindelse med alternativ 3 blev det ud fra en række antagelser forsøgt at opstille særlige foranstaltninger, som skulle omfatte hele EU, (herunder emissionsgrænseværdier) for de mest berørte industrier, dvs. kemikalieindustrien (især chlor og pesticider), jern- og stålindustrien, ikke-jernmetaller, PVC-omdannelse og raffinaderier. Undersøgelsen anslog, at omkostningerne i forbindelse med dette alternativ ville være høje (nærmere enkeltheder i konsekvensanalysen). Der blev også påvist mulige virkninger på beskæftigelsen. På grundlag af de foreliggende oplysninger ville det være mere omkostningseffektivt, fleksibelt og rimeligt at overlade indførelsen af yderligere foranstaltninger (herunder emissionsgrænseværdier) til medlemsstaterne. Alternativ 3 blev følgelig udelukket på grund af de uforholdsmæssige omkostninger.

Kommissionen mener derfor, at VRD's målsætninger i de fleste tilfælde skulle kunne opfyldes ved hjælp af Fællesskabets nuværende lovgivning. Samtidig viser konsekvensanalysen, at den mest omkostningseffektive og rimelige fremgangsmåde, når det handler om prioriterede stoffer, er at opstille klare, harmoniserede standarder og give medlemsstaterne det størst mulige råderum for, hvordan de skal overholdes. Hvis medlemsstaterne leverer tilstrækkeligt bevis for, at der er behov for yderligere foranstaltninger på fællesskabsplan, indeholder de nuværende bestemmelser forskellige ordninger, hvorefter de kan foreslå dem for Kommissionen som diskussionsgrundlag.

2.3. Forslagets virkninger

Konsekvensanalysen undersøgte de socioøkonomiske omkostninger ved det valgte alternativ, dvs. alternativ 2. De anslåede omkostninger var omkring 700 mio. EUR om året eller betydelig mindre end i forbindelse med alternativ 3. Konsekvensanalysen viste klart, at alternativ 2, opstilling af harmoniserede MKS på EU-plan, er den bedste løsning.

Efter denne undersøgelse blev der foretaget yderligere vurderinger. Først blev den nuværende overholdelsesgrad vurderet i forhold til de foreslåede MKS, og vurderingen tyder på, at den allerede er bedre end antaget i omkostningsundersøgelsen. For organiske stoffer er overholdelsen i de fleste tilfælde over 75 % og for metaller mellem 50 og 80 %. Der er imidlertid en betydelig mangel på oplysninger, da der mangler overvågningsresultater fra EU 10 og for bestemte prioriterede stoffer. For nikkel, bly og nogle organiske stoffer er overholdelsesgraden lavere end den, som er angivet her.

¹⁷

REACH-forslaget (KOM(2003) 644 endelig).

En række underordnede alternativer blev overvejet for at deltajlere valgmulighederne og fremgangsmåderne, når de harmoniserede MKS skulle opstilles. Mere vigtig var beslutningen om, at det overordnede princip skulle være tilknytning til de risikovurderinger, der blev foretaget i forbindelse med anden EU-lovgivning, for at sikre sammenhæng mellem de forskellige politiske områder. Nogle af disse risikovurderinger er stadig i gang, og for især nikkels og blys vedkommende er det vanskeligt at sige, hvornår de bliver færdige. Kommissionen er derfor forpligtet til at ændre sit MKS-forslag, hvis der viser sig at være betydelige forskelle mellem de endelige risikovurderinger og det foreliggende forslag.

Blandt de øvrige underordnede alternativer er overvejelser over, hvordan der skal opstilles MKS for sedimenter, biota og metaller og for beskyttede områder, hvorfra der udvindes drikkevand. Også analyse- og overvågningsaspekter i forbindelse med overholdelse af lovgivningen blev drøftet. I almindelighed blev de underordnede alternativer opstillet for at gøre forslagens virkninger så små som muligt ved at opretholde et højt miljøbeskyttelsesniveau.

Endelig har VKTØM's ekspertvurdering af MKS og det mere omfattende skriftlige samråd om forslagsudkastet bidraget til at tilpasse forslaget, bl.a. ved at fjerne nogle af de bindende mål for emissionsbegrænsning. Desuden blev de foreslåede MKS for mange af de prioriterede stoffer ajourført på grundlag af nye oplysninger og bemærkninger fra VKTØM. I de fleste tilfælde (det gælder således nikkel, bly, kviksølv, nonylphenol og PAK) førte de videnskabelige undersøgelser til mindre strenge MKS.

Disse tilpasninger skulle øge den nuværende overholdelsesgrad og formindske forslagens økonomiske konsekvenser.

2.4. Forslagets fordele

Konsekvensanalysen så også på, hvilke fordele de foreslåede foranstaltninger indebar, både de direkte økonomiske fordele og fordelene, hvis anvendelse ikke finder sted. Som med andre konsekvensanalyser er det på nuværende stadium faktisk ikke muligt at kvantificere fordelene og udtrykke dem ved et samlet tal. Blandt de direkte økonomiske fordele er f.eks. formindskelse af omkostningerne ved drikkevandsrensning og mindre aflejring af forurenede sediment, hvor omkostningsbesparelserne kan nå op på 100-400 mio. EUR om året. Det forventes imidlertid ikke, at forslaget vil betyde fuld udnyttelse af disse muligheder, da rensning af drikkevand for at fjerne prioriterede stoffer til en vis grad stadig kan være nødvendig, når forslaget er fuldstændig gennemført.

Desuden forventes der fordele for fiskeri- og skaldyrsektoren og øgede muligheder for de industrier, der fremstiller renere teknologi. Der skulle desuden være en række andre miljø- og samfundsmæssige fordele som beskyttelse og forøgelse af biodiversiteten, mindre risiko for badende og surfere, renere sedimenter og mindre ophobning i fødekæden, f.eks. i kvæg og vildt, der drikker af floder og søer.

Endelig vil forslaget indebære en betydelig formindskelse af administrationen. De harmoniserede MKS sparer alle medlemsstaterne for at skulle udføre et tilsvarende forberedelsesarbejde for at nå frem til holdbare videnskabelige standarder. Forslaget

effektiviserer og forenkler desuden overvågnings- og rapporteringskravene, ikke mindst ved at ophæve de fem nuværende direktiver.

3. MÅLRETTEDE FORANSTALTNINGER FOR PRIORITEREDE STOFFER UNDER DE NUVÆRENDE POLITISKE OMRÅDER

Som nævnt i det foregående indeholder det foreliggende direktiv ikke yderligere emissionsbegrænsende foranstaltninger. Kommissionen mener, at lovgivningen allerede indeholder et fuldstændigt sæt ordninger, som medlemsstaterne kan benytte for at opfylde VRD's målsætninger for prioriterede stoffer. For yderligere at koncentrere og effektivisere den relevante EU-lovgivning med henblik på VRD foreslår Kommissionen imidlertid en række konkrete foranstaltninger.

Foranstaltning 1: Ændring af direktiver

En række direktiver skal genbehandles og ændres i tidsrummet 2006-2007, det gælder således direktiv 96/61/EF og 91/414/EØF. Kommissionen vil i forbindelse med denne genbehandling benytte lejligheden til at vurdere, om denne lovgivning kan gøres mere effektiv, når det gælder bekæmpelse af forurening fra prioriterede stoffer. For IFBF-direktivets vedkommende skal dette bl.a. omfatte en direkte henvisning til prioriterede stoffer i godkendelsesprocedurerne. For pesticiddirektivets vedkommende er de forhold, der skal styrkes, bl.a. hensyn til risikoen for havmiljøet. Desuden er der bestræbelser i gang for at udvikle modeller for risikoen for afvandingsområder, hvori der også tages hensyn til andre risici som f.eks. dem, der påvirker drikkevandsudvindingen. Sådanne modeller vil derpå kunne benyttes i fremtidige risikovurderingsprocesser.

Foranstaltning 2: Forbedring af gennemførelsen og håndhævelsen

I Fællesskabets nuværende lovgivning forholder det sig allerede sådan, at medlemsstaterne enten kan eller skal kontrollere emissioner, udledninger og udslip af prioriterede stoffer, selv om der desværre ikke er nogen konsekvent og sammenlignelig anvendelse af disse bestemmelser. F.eks. kunne og burde der være blevet opstillet miljøkvalitetsstandarder i henhold til direktiv 76/464/EØF. Hvis disse kvalitetsstandarder regelmæssigt overskrides, kan medlemsstaterne træffe en række foranstaltninger på forskellige politiske områder, blandt dem er direktiv 91/414/EØF (f.eks. genovervejelse af godkendelsen) eller direktiv 96/61/EF (f.eks. genbehandling af tilladelser), afhængigt af årsagen til denne overskridelse. Begrænsningerne for fremstilling, markedsføring og anvendelse af bestemte farlige stoffer er hidtil blevet fastsat på fællesskabsplan og bør i det store og hele vedblive at være det i fremtiden, men medlemsstaterne kan også, på strenge betingelser, som er fastsat i traktaten, indføre nationale bestemmelser om begrænsning af markedsføring og anvendelse af hensyn til risikoen for vandmiljøet¹⁸.

For at forbedre gennemførelse og håndhævelse af den nuværende EU-lovgivning vil Kommissionen sørge for udveksling af oplysninger mellem Kommissionen og medlemsstaterne i forbindelse med den fælles gennemførelsesstrategi for VRD, så

¹⁸

Se f.eks. Kommissionens beslutning 2002/884/EF af 31. oktober 2002 (EFT L 308, 9.11.2002, s. 30).

der kan udveksles oplysninger og meninger om de eksisterende muligheder, og så ”succeshistorier” og ”den bedste praksis” kan deles med andre.

Foranstaltning 3: Indførelse af procedurer, hvorefter medlemsstaterne kan forelægge bevis for, at en fællesskabsindsats er påkrævet

Kommissionen vil indføre klare og gennemsigtige procedurer, hvorefter medlemsstaterne på enkel og målrettet vis kan forelægge relevante oplysninger om prioriterede stoffer med henblik på at lade Fællesskabet træffe en afgørelse. Sådanne procedurer kan bygge på artikel 12 i VRD og skal omfatte tidsplan og fremgangsmåde for bevismaterialets forelæggelse for de relevante udvalg eller beslutningsorganer under den pågældende lovgivning og dette materiales udformning.

Foranstaltning 4: Bedre adgang til oplysninger

Den allerede nævnte mangel på viden skal afhjælpes i løbet af de kommende år. Oprettelsen af det europæiske register over udledning og overførsel af forurenende stoffer¹⁹ vil afgjort medvirke hertil. Foruden oplysningerne om udledninger, emissioner og udslip vil Kommissionen også søge at skaffe bedre oplysninger om prioriterede stoffer, ikke mindst om miljøkvalitet, udviklingstendenser, udledninger og spredningsveje i vandmiljø. Til dette formål er Kommissionen allerede i færd med sammen med EØS, FFC og ESTAT at udarbejde et fælles ”vandinformationssystem for Europa” (WISE)²⁰.

4. KONKLUSION

Vandrammedirektivet opstiller sammen med Kommissionens foreliggende forslag til et direktiv om miljøkvalitetsstandarder inden for vandpolitik klare, ambitiøse og holdbare målsætninger for prioriterede stoffer i overfladevand. Sigtet med disse målsætninger er at beskytte vandmiljø og sundhed bedre mod koncentrationer af disse kemikalier i vand. Desuden forbedrer de muligheden for at sammenligne industriens vilkår på det indre marked.

For at sikre, at disse målsætninger opfyldes ved hjælp af den mest omkostningseffektive og rimelige kombination af foranstaltninger, bør medlemsstaterne efter Kommissionens mening have den størst mulige fleksibilitet i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Den foreslår derfor hverken særlige eller yderligere foranstaltninger i sit direktiv, men søger i stedet at udnytte de mange allerede eksisterende fællesskabsordninger og øge deres effektivitet, således som beskrevet i denne meddelelse.

Hvis den nuværende EU-lovgivning anvendes fuldt ud, udgør den et pålideligt net af forskellige former for samvirkende politik, hvormed dette flerdimensionelle, komplicerede problem kan løses. Efterhånden som vi får større viden om miljøbelastning, om miljøets tilstand og om miljøpåvirkningerne, vil vi i dette omfattende net ikke kunne undgå at finde områder, der kan forbedres, og mangler, der kan afhjælpes.

¹⁹ Forordning (EF) nr. 166/2006 (EFT L 33 af 4.2.2006, s. 1).

²⁰ Se oplægget om WISE på <http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/transposition.html>